

ЗАКОН

О УТВРЂИВАЊУ ДРУГЕ ГАРАНТНЕ ШЕМЕ КАО МЕРА ДОДАТНЕ ПОДРШКЕ ПРИВРЕДИ УСЛЕД ПРОДУЖЕНОГ НЕГАТИВНОГ УТИЦАЈА ПАНДЕМИЈЕ БОЛЕСТИ COVID-19 ИЗАЗВАНЕ ВИРУСОМ SARS-COV-2

I. УВОДНЕ ОДРЕДБЕ

Предмет уређивања

Члан 1.

Овим законом се уређују услови, поступак, висина и начин обезбеђења средстава за издавање гаранција Републике Србије у вези са гарантном шемом дефинисаном овим законом, критеријуми, услови и начин одобравања кредита од стране банака, извештавање, као и друга питања од значаја за гарантну шему као меру додатне подршке привреди услед продуженог негативног утицаја пандемије болести COVID-19 изазване вирусом SARS-CoV-2, са циљем повећања ликвидности привредних субјеката.

Појмови

Члан 2.

Поједини изрази употребљени у овом закону имају следећа значења:

- 1) *банка* – има значење утврђено у закону којим се уређују банке;
- 2) *кредит* – кредит одобрен кориснику од стране банке, у складу са уговором закљученим између банке и корисника кредита, који се обезбеђује гаранцијом у складу са условима прописаним чланом 3. овог закона;
- 3) *кредит за рефинансирање* – је кредит који банка одобрава дужнику ради измирења дела или целог износа обавезе коју дужник има према истој банци по кредитима за ликвидност и обртна средства, као и инвестиционим кредитима, који се обезбеђује гаранцијом у складу са условима прописаним чланом 3. овог закона;
- 4) *намена кредита* који се обезбеђује гаранцијом у складу са овим законом јесте:
 - финансирање ликвидности и обртних средстава;
 - рефинансирање постојећих кредита за ликвидност и обртна средства, као и инвестиционих кредита;
- 5) *рок кредита* - је период одређен уговором о кредиту закљученим између банке и корисника, а који не може бити дужи од 60 месеци од дана пуштања кредита у течај, укључујући и грејс период у трајању од 18 до 24 месеци, осим у случају примене мораторијума и/или других олакшица уведених прописима Народне банке Србије ради ублажавања последица пандемије COVID-19 у циљу стабилности финансијског система, када се рок отплате кредита продужава за период који је утврђен у складу са тим прописима;
- 6) *дан пуштања кредита у течај* - је најкасније 30 дана од дана одобрења кредита, а најкасније до 31. јула 2022. године;

7) *максимални износ кредита* је износ који је једнак мањем од два износа:

- 30% пословних прихода корисника кредита из 2019. године према званичним финансијским извештајима које је корисник кредита доставио Агенцији за привредне регистре за ту годину или

- износ од 3.000.000 евра (словима: тримилиона евра и 00/100) - за кредите одобрене у еврима, односно износу једнаком динарској противвредности износа од 3.000.000 евра израчунатог на основу званичног средњег курса динара према еврџу који утврђује Народна банка Србије важећем на дан закључења уговора о кредиту - за кредите одобрене у динарима,

при чему укупан износ кредита који је одобрен на основу Закона о утврђивању гарантне шеме као мера подршке привреди за ублажавање последица пандемије болести COVID-19 изазване вирусом SARS-CoV-2 („Службени гласник РС”, број 153/20) и кредита одобреног на основу овог закона не може бити већи од износа, односно прагова прописаних у алинеји првој и другој ове тачке;

8) *валута кредита* - је динар (RSD) или евро (EUR);

9) *гарантна шема* - представља меру подршке привреди путем портфолио гаранција за ублажавање последица пандемије болести COVID-19 изазване вирусом SARS-CoV-2 у поступку и на начин дефинисан овим законом;

10) *гаранција* - је портфолио, односно скуп појединачних гаранција Републике Србије, која је безусловна, платива на први позив и издата у корист банака као обезбеђење портфолија банака по кредитима корисника;

11) *осигурани портфолио* - означава у било ком релевантном тренутку укупан уговорени износ главнице кредита покривен гаранцијом Републике Србије, с тим да осигурани портфолио не може ни под којим околностима прекорачити максимални износ гаранције Републике Србије;

12) *појединачна гаранција* - је гаранција која се издаје по портфолију сваке појединачне банке издата по осигураном портфолију сваке појединачне банке.

II. УСЛОВИ, ПОСТУПАК, ВИСИНА И ОБЕЗБЕЂЕЊЕ СРЕДСТАВА ЗА ИЗДАВАЊЕ ГАРАНЦИЈЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Члан 3.

Република Србија преузима обавезу да као гарант измири потраживања банака настала по основу одобрених кредита од стране банака за финансирање ликвидности и обртних средстава за кредитирање привреде услед продуженог негативног утицаја пандемије болести COVID-19 изазване вирусом SARS-CoV-2, а у складу са овим законом и уговором о гарантовању закљученим између Републике Србије, Народне банке Србије и банака у складу са овим законом.

Гаранција из става 1. овог члана издаје се у корист банака.

Гаранција из става 1. овог члана издаје се као безусловна, без права на приговор и наплата на први позив.

Максимални износ гаранције из става 1. овог члана на нивоу осигураног портфолија износи 128.000.000 евра (словима: стодвадесетосам милиона евра и 00/100).

Република Србија се обавезује да ће обезбедити у буџету за одговарајућу фискалну годину средства неопходна за извршавање обавеза преузетих по основу гаранције из става 1. овог члана.

По портфолију сваке појединачне банке ће се издати појединачна гаранција (у даљем тексту: Појединачна гаранција). Појединачном гаранцијом сматра се уговор из става 1. овог члана потписан са сваком појединачном банком, а тренутак закључења уговора сматра се тренутком издавања Појединачне гаранције.

Максимални дозвољени износ Појединачне гаранције по банкама по гарантној шеми из става 4. овог члана се обрачунава у било ком релевантном тренутку као производ осигураног портфолија појединачне банке, стопе покрића (80%) и стопе максималне гаранције (32%).

Износ по Појединачној гаранцији није обновљив.

**Право на издавање Појединачне гаранције из гарантне шеме
и укупан износ кредита обезбеђених гаранцијом Републике
Србије по гарантној шеми**

Члан 4.

Право на издавање Појединачне гаранције из члана 3. овог закона имају банке за портфолио који садржи кредите за које се у складу са чланом 7. овог закона могу издати гаранције.

Банке могу да за реализацију кредита пласирају износ до 500.000.000 евра (словима: петстотинамилиона евра и 00/100).

**Лица која не могу бити корисници кредита обезбеђеног
гарнцијом из гарантне шеме**

Члан 5.

Лица која не могу бити корисници кредита обезбеђеног гаранцијом из гарантне шеме су:

1) лица која су на дан 31. децембар 2019. године била у тешкоћама и лица која су у статусу неизмирења обавеза у смислу прописа Народне банке Србије на дан 29. фебруар 2020. године;

2) лица која имају доспеле, а неизмирене обавезе по основу пореза у Републици Србији;

3) лица у којима Република Србија, аутономна покрајина или јединица локалне самоуправе има учешће у власништву преко 50%;

4) корисници чија су дуговања била у статусу неизмирења обавеза или према којима је банка предузела мере реструктурирања у периоду од 12 месеци пре 29. фебруара 2020. године, а у складу са дефиницијом статуса неизмирења обавеза према прописима Народне банке Србије, односно реструктурираног потраживања према прописима Народне банке Србије којима се уређује класификација билансне активе и ванбилансних ставки банака;

5) привредна друштва над којима се спроводи споразумно финансијско реструктурирање у смислу Закона о споразумном финансијском реструктурирању („Службени гласник РС”, број 89/15), над којима се спроводи поступак у смислу Закона о стечају („Службени гласник РС”, бр. 104/09, 99/11-др. закон, 71/12-УС, 83/14, 113/17, 44/18 и 95/18) (претходни стечајни поступак, банкротство, реорганизација) и над којима се спроводи поступак принудне ликвидације у смислу Закона о привредним друштвима („Службени гласник РС”, бр. 36/11, 99/11, 83/14-др. закон, 5/15, 44/18, 95/18 и 91/19).

Лица која могу бити корисници кредита обезбеђеног гаранцијом из гарантне шеме

Члан 6.

Корисник кредита обезбеђеног гаранцијом из гарантне шеме може бити лице које испуњава критеријуме и услове утврђене овим законом, и то:

1) лице са седиштем у Републици Србији укључујући и пољопривредна газдинства, које је регистровано у Агенцији за привредне регистре и класификовано као предузетник, или микро, мало и средње привредно друштво у складу са законом којим се уређује рачуноводство, као и друго лице које није регистровано у Агенцији за привредне регистре, а има званично објављене финансијске извештаје и класификовано је као предузетник, или микро, мало и средње предузеће у складу са законом којим се уређује рачуноводство;

2) лице са седиштем у Републици Србији, које је регистровано у Агенцији за привредне регистре, а које има пад пословних прихода већи од 20% у 2020. години у односу на исти период у 2019. години;

3) лице коме је у складу са кредитном политиком банке одобрен нови кредит или кредит за рефинансирање постојећег кредита за који Република Србија може гарантовати банци у складу са овим законом.

Критеријум прописан ставом 1. тачка 2) овог члана не односи се на следећа лица: микро, мала и средња предузећа која послују у секторима путничког транспорта, угоститељства, туристичких агенција и хотелијерства у градовима.

III. НАМЕНА И УСЛОВИ КРЕДИТА ЗА КОЈЕ СЕ МОЖЕ ГАРАНТОВАТИ У СКЛАДУ СА ГАРАНТНОМ ШЕМОМ

Кредити за које Република Србија може гарантовати

Члан 7.

Република Србија у складу са овим законом може гарантовати за кредите за финансирање ликвидности и обртних средстава.

Кредити се могу користити и за рефинансирање и превремену отплату недospelих рата постојећих кредита за ликвидност и обртна средства и инвестиционих кредита у портфолију банке.

Кредити се не могу користити за рефинансирање кредита код других банака.

Услови за обезбеђење кредита у складу са гарантном шемом

Члан 8.

Република Србија може издати Појединачну гаранцију као средство обезбеђења за потраживање банке по уговору о кредиту под следећим условима:

1) да је кредит пуштен у течај најкасније до 31. јула 2022. године;

2) да је рок отплате кредита до 60 месеци од дана пуштања у течај, у који рок је урачунат и грејс-период од 18 до 24 месеци од дана пуштања кредита у течај, осим у случају примене мораторијума и/или других олакшица, уведених прописима Народне банке Србије ради ублажавања последица пандемије COVID-19 у циљу стабилности финансијског система, када се рок отплате кредита продужава за период који је утврђен у складу са тим прописима;

- 3) да је кредит одобрен у динарима (RSD) или еврима (EUR);
- 4) да је начин отплате кредита у месечним или кварталним ануитетима;
- 5) да каматну стопу одређује банка у складу са својом кредитном политиком, а у износу не већем од једномесечне/тримесечне стопе BELIBOR увећане за 2,75 п.п. (1М/3М BELIBOR + 2,75%) за кредите одобрене у динарима (RSD), при чему употреба једномесечне или тримесечне стопе BELIBOR као променљивог елемента каматне стопе треба да буде усклађена са уговореним начином отплате кредита у месечним или кварталним ануитетима;
- 6) да каматну стопу одређује банка у складу са својом кредитном политиком, у износу не већем од тримесечне стопе EURIBOR увећане за 4,00 п.п. (3М EURIBOR + 4,00%) за кредите одобрене у еврима (EUR);
- 7) да су као инструмент обезбеђења кредита достављене најмање менице корисника и већинског власника корисника, где се под већинским власништвом подразумева директно власништво једнако или веће од 25%;
- 8) да корисник кредита неће исплаћивати учешће у добити (дивиденде), нити повраћај позајмице оснивача у првих годину дана након закључења уговора о кредиту;
- 9) да корисник кредита неће вршити током трајања грејс-периода по кредиту превремену отплату постојећих кредита са истом наменом код било које друге банке, а који нису укључени у осигурани портфолио.

Под условима из става 1. овог члана уговор о кредиту мора бити закључен најкасније до 30. јуна 2022. године.

Под условима из става 1. овог члана кредит мора бити пуштен у течај најкасније до 31. јула 2022. године.

Рок отплате кредита који може бити обезбеђен у складу са гарантном шемом

Члан 9.

Рок отплате кредита је до 60 месеци од дана пуштања кредита у течај, у који је урачунат и грејс-период од 18 до 24 месеци од дана пуштања кредита у течај, осим у случају примене мораторијума и/или других олакшица, уведених прописима Народне банке Србије ради ублажавања последица пандемије COVID-19 у циљу стабилности финансијског система, када се рок отплате кредита продужава за период који је утврђен у складу са тим прописима.

IV. АЛОКАЦИЈА СРЕДСТАВА ГАРАНТНЕ ШЕМЕ ПО БАНКАМА, ВРСТАМА И ИЗНОСИМА КРЕДИТА КОЈИ МОГУ БИТИ ОБЕЗБЕЂЕНИ ГАРАНЦИЈОМ У СКЛАДУ СА ГАРАНТНОМ ШЕМОМ

Члан 10.

Средства из кредита из ове гарантне шеме, за које Република Србија, у складу са овим законом може гарантовати, могу бити употребљена за:

- 1) нове кредите - у износу не мањем од 35% од укупног износа кредита на који се односи гарантна шема;
- 2) рефинансирање кредита - у износу не већем од 65% од укупног износа кредита на који се односи гарантна шема.

Алокација средстава по банкама се врши на следећи начин:

1) износ до 50% од укупног износа кредита на који се односи гарантна шема, до 250.000.000 евра (словима: двестотинепедесет милиона евра и 00/100) додељује се овим законом, банкама сразмерно тржишном учешћу банака (за кредите у сегменту микро, малих и средњих привредних друштава и предузетника) на дан 28. фебруар 2021. године, за које потребе су се користили званични подаци Народне банке Србије;

2) након што банка достигне 85% искоришћености максималног осигураног портфолија, банка може конкурисати за повећање максималног осигураног портфолија из преосталог износа средстава из гарантне шеме под сходним условима за повећање максималног осигураног портфолија неограничен број пута, с тим да сваки појединачни захтев не може бити мањи од 1.000.000,00 евра (словима: једанмилион евра и 00/100), нити већи од 15.000.000,00 евра (словима: петнаестмилиона евра и 00/100).

Износ Појединачне гаранције из става 2. тачка 1) овог члана дефинише се уговором из члана 12. овог закона.

Анексом уговора из члана 12. овог закона дефинисаће се коначни износ сваке Појединачне гаранције, у складу са ставом 2. тачка 2) овог члана.

Услов за закључивање анекса уговора из става 4. овог члана је да банка достави Министарству финансија извештај о укупном износу осигураног портфолија најкасније до 15. јула 2022. године.

V. ПОСТУПАК УКЉУЧИВАЊА И ИСКЉУЧИВАЊА У ОСИГУРАНИ ПОРТФОЛИО

Члан 11.

Поступак укључивања и искључивања у осигурани портфолио ближе се уређују уговором о гарантовању који у складу са овим законом закључују Република Србија, Народна банка Србије и банке.

VI. УГОВОР О ИЗДАВАЊУ ПОЈЕДИНАЧНЕ ГАРАНЦИЈЕ

Члан 12.

Република Србија, Народна банка Србије и банке закључују у складу са овим законом, појединачни уговор о гаранцији Републике Србије за кредитирање привреде услед продуженог негативног утицаја пандемије болести COVID-19 изазване вирусом SARS-CoV-2, односно анекс уговора за кредите алоцираних у складу са чланом 10. став 2. тачка 2) овог закона.

У име Републике Србије уговор из става 1. овог члана закључује Влада.

Уговор из става 1. овог члана нарочито садржи ближе прецизирање: услова под којима кредити могу бити обезбеђени гаранцијом у складу са гарантном шемом утврђеном овим законом у погледу критеријума подобности корисника и критеријума подобности кредита; поступка одобравања и уговарања кредита који могу бити обезбеђени гаранцијом у складу са гарантном шемом утврђеном овим законом; механизма за повећање, односно смањење осигураног портфолија; механизма укључивања и искључивања кредита из осигураног портфолија; рока издавања гаранције у корист банке; услова и поступка за подношење захтева за плаћање по гаранцији издатој од стране Републике Србије у складу са овим законом; рока важења гаранције; извештавања; наплате, као и друга питања од значаја.

Закључењем уговора, односно анекса уговора из става 1. овог члана сматра се да је Република Србија издала Појединачну гаранцију.

Анекс појединачног уговора из става 1. овог члана, Република Србија ће, по добијању комплетне документације закључити најкасније до 30. јуна 2022. године.

Народна банка Србије није гарант и не може имати никаквих обавеза по основу потраживања банака у складу са овим законом и уговором о гаранцији из става 1. овог члана.

VII. КОНТРОЛА РЕАЛИЗАЦИЈЕ

Извештаји које подноси банка

Члан 13.

Банка је дужна да извештава Министарство финансија и Народну банку Србије о реализацији гарантне шеме из овог закона.

Министарство финансија размењује податке са Народном банком Србије о контроли реализације овог закона.

Ближи садржај и рокови за подношење извештаја из става 1. овог члана уређују се уговором из члана 12. овог закона.

Контролу реализације овог закона врши Министарство финансија, уз стручно-техничку подршку Агенције за осигурање и финансирање извоза Републике Србије а.д. Ужице.

VIII. НАДЗОР

Члан 14.

Надзор над применом одредаба овог закона врши Министарство финансија.

IX. ЗАВРШНА ОДРЕДБА

Члан 15.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.